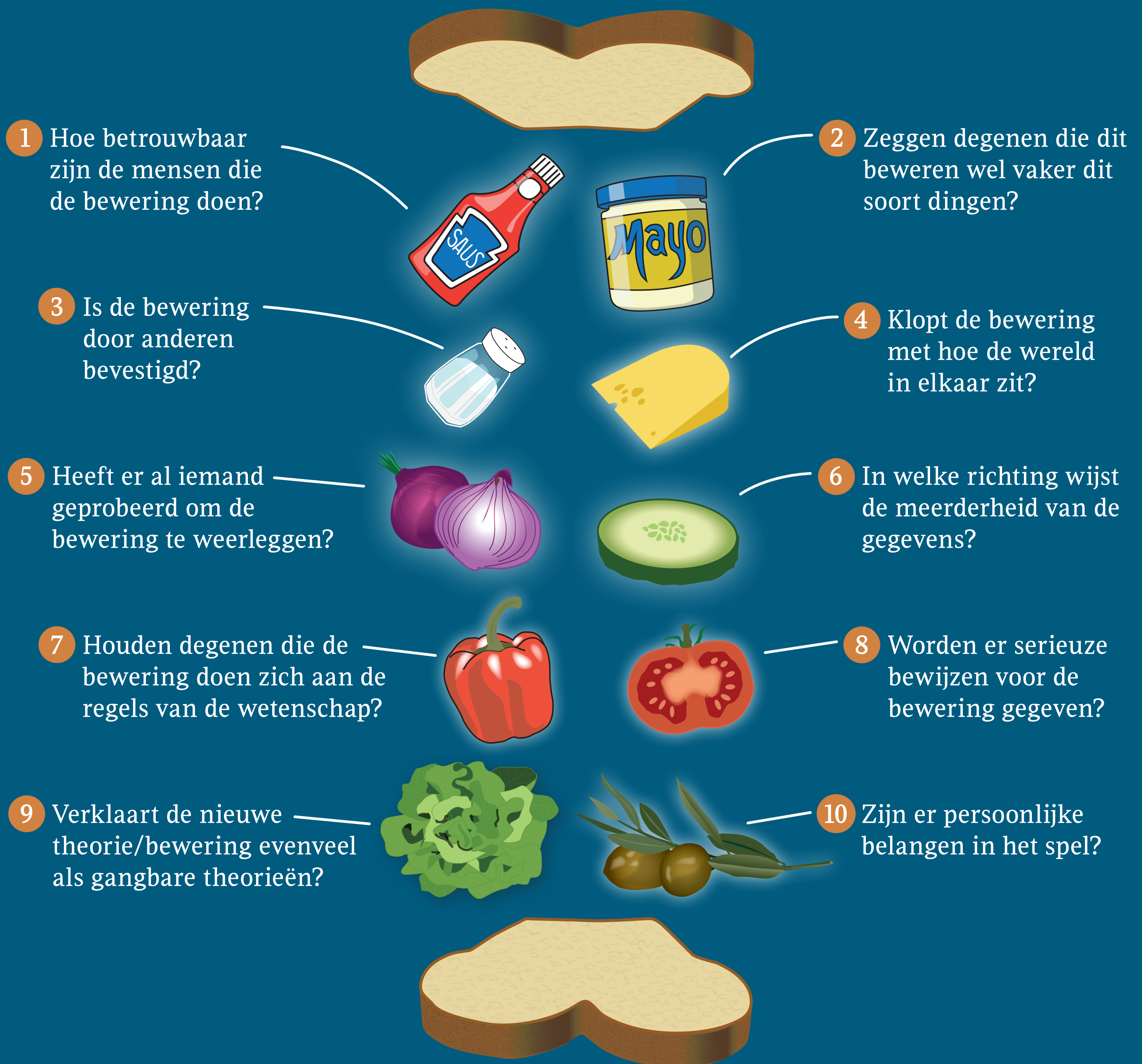

Broodje aap-detector

Hoe waarschijnlijk is het dat een bewering waar is? Moet je een bewering wel serieus nemen? Met deze Broodje aap-detector kun je beweringen analyseren.
Ook zin in een broodje aap? Heerlijk!

Als de beantwoording van deze vragen twijfels oproept over de bewering, dan is het waarschijnlijk een...

Broodje aap!

het broodje aap recept

Laten we de bestanddelen van het broodje aap eens wat beter bekijken. Hier zijn wat dingen waar je over na kunt denken als je je afvraagt of een bewering klopt of niet:

- 1 Zijn zij eerder op onwaarheden betrappt? Gaan ze eerlijk om met de beschikbare gegevens? Als de bron van een bewering niet erg betrouwbaar is, moet je de bewering waarschijnlijk wantrouwen. De gegevens zouden zo gepresenteerd kunnen zijn dat je automatisch bij de conclusie uitkomt die de beweerders voor ogen hebben.

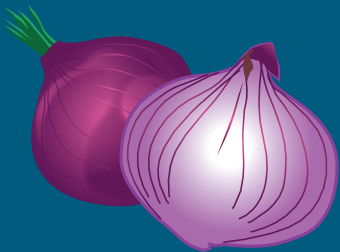
- 2 Zijn ze te goedgelovig? Worden ze aangetrokken door alles wat nieuw, spannend en ongeloofwaardig is? Mensen die in geesten geloven, geloven bijvoorbeeld ook vaak in vliegende schotels, het bovennatuurlijk ontstaan van graancirkels en herinneringen aan vorige levens.

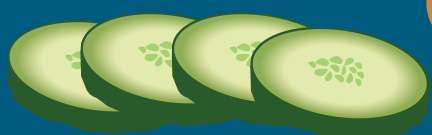
- 3 Zijn degenen die de bewering doen, de enigen die zoiets zeggen? Pas als andere mensen dezelfde resultaten vinden kan de bewering bevestigd worden. Bijvoorbeeld: er waren ooit twee onderzoekers die met veel bombarie aankondigden dat zij kernfusie bij kamertemperatuur hadden waargenomen. Daarop probeerden laboratoria overal ter wereld het experiment te herhalen. Maar het lukte niemand om dezelfde resultaten te produceren. De bewering wordt sindsdien niet meer serieus genomen.

- 4 Gebruik je gezond verstand. Vraag je af of de bewering klopt met hoe – volgens jou – de wereld functioneert. Bijvoorbeeld: stel dat de aarde inderdaad plat zou zijn, dan zou er een wereldwijde samenzwering van tienduizenden mensen moeten bestaan die ons wijsmaakt dat de aarde rond is. Met welk doel? Waarom heeft nog nooit iemand van de betrokkenen uit de school geklapt?

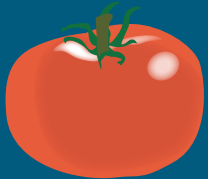
- 5 Wat zou een kritisch iemand zeggen? Waar heeft zo iemand misschien aan gedacht waar je zelf niet op was gekomen? Een betrouwbare bron zou zelf moeten nagaan of er misschien redenen zijn waarom zijn bewering niet klopt, in plaats van gegevens te negeren die niet in zijn straatje passen.

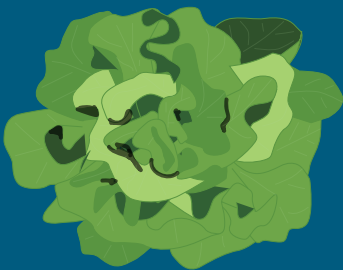
- 6 Gedraag je als een wetenschappelijke detective. Benader de bewering alsof het een misdrijf is waarvan je de dader moet vinden. Wat is de meest waarschijnlijke richting waarin je het antwoord moet zoeken?

- 7 Wetenschappers proberen zo goed mogelijk te bepalen welke feiten er zijn en wat daarvoor de meest waarschijnlijke verklaring is. Soms moeten ze erkennen dat ze het gewoon niet weten. Dat is de wetenschappelijke methode. Pseudowetenschappers vinden dat allemaal niet zo belangrijk en zoeken liever naar dingen die hun standpunt ondersteunen, concentreren zich daarop en negeren de rest, ook de feiten die hun standpunten onderuithalen.

- 8 Soms bestaat het 'bewijs' uit de constatering dat je niet kunt bewijzen dat iets niet zo is. Maar dat bewijst niets. Als iemand beweert dat iets het geval is moet die persoon daar positief bewijs voor kunnen aanvoeren. En hoe onwaarschijnlijker de bewering is, hoe sterker dat bewijs moet zijn.

- 9 Stel iemand komt met een nieuwe theorie voor de verklaring van een bepaald fenomeen (bijvoorbeeld: AIDS wordt veroorzaakt door levensstijl en niet door het HIV-virus). Verklaart die nieuwe theorie het fenomeen dan beter dan de oude theorie? Welke theorie is het meest logisch?

- 10 Zijn er mensen die er belang bij hebben om de zaak juist op deze manier te presenteren? Voorstanders van economische groei zijn bijvoorbeeld vaak skeptisch over de opwarming van de aarde. Maar voor een goed oordeel moet je politieke issues juist erbuiten laten. Concentreer je alleen op de gegevens.